

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ І МЕТОДИКИ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ:
УКРАЇНСЬКИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД»**

Освітня програма

Освітньо-наукова програма доктора філософії – Музичне мистецтво

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “2” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Актуальні тенденції і методики у музичній освіті: український та світовий досвід
Викладач (-і)	Романюк Л.Б.
Контактний телефон викладача	095 803 30 86
Е-mail викладача	leromanyk@ukr.net
Формат дисципліни	Денна/заочна
Обсяг дисципліни	90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку, у т.ч. онлайн.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Актуальні тенденції і методики у музичній освіті: український та світовий досвід» укладена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» для третього рівня вищої освіти, спеціальності 025 «Музичне мистецтво» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», кваліфікації – доктор філософії.</p> <p>Змістом навчальної дисципліни передбачено узагальнення положень музичної педагогіки і методики музичної освіти як науки; вивчення основних закономірностей і принципів музичної освіти, тенденцій її розвитку в Україні та за кордоном; студіювання методологічних підходів, які необхідно використовувати в освітньому процесі в закладах музичної освіти; удосконалення рівня науково-дослідної, методичної, виконавської, і музично-просвітницької діяльності, які є запорукою прилучення молоді до шедеврів музичної спадщини; розвиток науково-дослідницьких, творчих, методичних здібностей пошукачів наукового ступеня доктора філософії, які виступають ключовими позиціями для формування музично-педагогічної і фахової компетентності науковця та майбутнього викладача музичного мистецтва.</p> <p>Вагомими перевагами навчальної дисципліни є уміння аспірантів застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання музичного мистецтва в навчальних закладах різного рівня; стимулювання здатності до розроблення навчально-методичних матеріалів з активізації мотиваційної, емоційної та когнітивної сфер особистості студентської та учнівської молоді у процесі організації вербально-виконавського осягнення музичних творів; здатність до продуктивного трансферу сучасних інноваційних художньо-педагогічних досягнень у власну практику викладання дисциплін музичного мистецтва.</p> <p>Зміст навчальної дисципліни «Актуальні тенденції і методики у музичній освіті: український та світовий досвід» тісно пов'язаний зі змістом таких дисциплін, як «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика», «Філософія і методологія наук», «Історичне та теоретичне музикознавство», «Педагогічна практика».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни «Актуальні тенденції і методики у музичній освіті: український та світовий досвід» полягає в актуалізації та узагальненні комплексу теоретико-практичних знань і навичок здобувачів наукового ступеня з основних проблем і тенденцій сучасного розвитку музичної освіти, педагогіки мистецтва, сучасних методик музичної освіти; використанні педагогічного потенціалу творів мистецтва у художньо-естетичному і творчому розвитку молоді. Важливою площиною змісту курсу є упровадження нових тенденцій і методик музичного навчання, що отримали апробацію й результативність за кордоном, в українські реалії, синхронізація здобутків зарубіжних і українських музичних педагогів.</p> <p>Завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування у аспірантів знань про кочові засади й положення музичної педагогіки і освіти, напрацювання здібностей до співпраці і активної взаємодії у процесі здійснення музичного виховання студентської молоді; 	

- удосконалення навичок методичної, музично-просвітницької й вербально-образної підготовки, вміння будувати музичні заняття з урахуванням вимог програми і специфіки щодо вікової та психолого-педагогічної компетентності;
- актуалізація потреби до професійного саморозвитку, формування основ для створення власного педагогічного стилю, наповнення його змістом творчого зростання;
- розвиток вмінь застосування сучасних методик і освітніх технологій викладання предмету «Музичне мистецтво» в ЗВО.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності, що будуть сформовані за результатами вивчення курсу:

ЗК1: здатність до критичного абстрактного мислення, зокрема, вміння застосовувати його до аналізу результатів власного наукового дослідження, її актуальності, наукової новизни, теоретичного, практичного, аксіологічного та світоглядного значення;

ЗК2: здатність до пошуку, обробки та аналізу наукової теоретичної та фахової емпіричної інформації з різних джерел для узагальнення результатів;

ЗК3: уміння з нових дослідницьких позицій формувати методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку національного та світового музичного мистецтва (музичної культури);

ЗК4: здатність проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне і практичне значення в сучасному українському та світовому музикознавстві;

Фахові компетентності:

ФК1: здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у музикознавстві та дотичних до нього міждисциплінарних напрямках мистецтвознавства та гуманітарних наук;

ФК2: здатність застосовувати новітні мистецтвознавчі концепції щодо аналізу сучасних явищ і процесів в національному й світовому контексті;

ФК4: здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті, знати та розуміти діяльність профільної кафедри (розподіл функціональних обов'язків розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи інституту та університету);

ФК5: здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати інноваційні музикознавчі та міждисциплінарні проекти, проявляти лідерські якості під час їх реалізації;

ФК8: здатність аналізувати й оцінювати матеріальну та духовну цінність музичного об'єкта в різних хронологічних межах та географічних ареалах, певному соціокультурному середовищі.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі наукового ступеня повинні **знати**:

- основні проблеми і тенденції розвитку сучасної мистецької освіти, педагогіки мистецтва різних рівнів навчання;

- оволодіти здатністю використовувати педагогічний потенціал творів мистецтва у художньо-естетичному, творчому розвитку учнів, студентів у вищих освітніх закладах освіти;

- зміст і вимоги навчальних програм з дисциплін музичного мистецтва;

- особливості комплексного підходу до інструментально-виконавської, вокально-хорової, музично-теоретичної та методичної підготовки;

- теоретичні аспекти та компоненти сучасного уроку музичного мистецтва в ЗВО;

- методи формування творчої активності студентсько-учнівської молоді у процесі музично-виконавської діяльності;

- складові професійної підготовки фахівця.

На підставі вивченого матеріалу аспіранти повинні **вміти**:

- виконувати завдання і обов'язки відповідного рівня фахової діяльності;

- працювати з теоретичними й науково-методичними, Інтернет – джерелами, знаходити обробляти, систематизувати й застосовувати в художньо-освітній діяльності сучасну науково-методичну інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології тощо;

- викликати творче самопочуття, регулювати свій емоційний та фізичний стан, здійснювати самоконтроль і самокорекцію в процесі художньо-педагогічної діяльності, сформованість власного досвіду щодо адаптованості до музично-просвітницької діяльності;
- проектувати педагогічну діяльність, здійснювати науково-педагогічне спілкування в галузі музичного мистецтва, кваліфіковано застосовувати комунікаційний потенціал мистецтва як найважливішого каналу трансляції образів, через емоційні відгуки (емпатію, емоційні переживання тощо);
- застосовувати сучасні інноваційні методики й технології для забезпечення якості навчально-виховного процесу в навчальних закладах різного рівня акредитації, скеровувати художньо-пізнавальну діяльність учнівсько-студентської молоді;
- дотримуватись етичних норм у формуванні комунікаційних стратегій із викладачами, студентами, учнями, керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу;
- розвинути підготовленість і потребу в професійній самоосвіті, творчому самовираженні, вдосконаленні виконавської майстерності через умотивоване дослідження процесу осягнення та інтерпретації музичних творів;
- застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в науковій та професійній діяльності;
- оволодіти методами й методиками діагностування навчальних музично-творчих досягнень учнівсько-студентської молоді, здійснювати педагогічний супровід їх музичної діяльності, підтримку й допомогу в практично-творчому осягненні творів музичного мистецтва;
- планувати навчально-виховну, культурно-просвітницьку роботу у навчальних закладах різного рівня акредитації;
- здійснювати науково-педагогічні дослідження з актуальних проблем музичної освіти і педагогіки;
- здійснювати глибокий творчо-критичний аналіз мистецьких явищ, творів мистецтва з їх подальшою педагогічною інтерпретацією та застосуванням у вирішенні конкретних педагогічних завдань.

Програмні результати навчання:

- ПРН1: орієнтація в актуальній проблематиці сучасного музикознавства, її використання в різних сферах власної дослідницької й аналітичної діяльності;
- ПРН2: знання і використання наявних, пошук нових методів і методик у описі, узагальненні, аналізі музичних фактів, явищ, процесів, індивідуальної та колективної музичної творчості;
- ПРН4: встановлення міждисциплінарних зв'язків між мистецтвознавчими, гуманітарними, культурно-історичними дисциплінами та вільне володіння міждисциплінарною методологією наукового пізнання;
- ПРН5: знання і використання фахової термінології та поняттєво-категоріального апарату;
- ПРН6: визначення концептуальних засад специфіки музичної творчості та виконавства; параметрів народного і академічного, аматорського і професійного музичного мистецтва, елітарності й масовості сприйняття музики; рівнів функціонування музичного твору в моноетнічному й поліетнічному середовищі, об'єктивних й суб'єктивних, інтуїтивних й раціональних аспектів музичної творчості для їх дослідження в історичній еволюції;
- ПРН10: вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та прикладні проблеми музичного мистецтва державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- ПРН14: вміти самостійно вдосконалюватись та розвиватись, використовувати прийоми розвитку образної уяви й асоціативного мислення в різних видах творчої музичної, музично-педагогічної й музикознавчої діяльності;
- ПРН16: здійснювати організацію і налагоджувати алгоритм роботи креативних груп у різних видах музичної творчості; проводити оптимізацію роботи у різних видах творчої діяльності

зادля досягнення кінцевої мистецької мети.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття				Загальна кількість годин	
лекції				20 год.	
семінарські заняття				10 год.	
самостійна робота				60 год.	
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
4	025 «Музичне мистецтво»	2		вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	<i>Форма заняття</i>	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Сутність музичної педагогіки та її основні категорії. 1. Зміст і види музичного навчання в системі музичної освіти. 2. Принципи побудови й реалізації освітніх завдань на заняттях музичного мистецтва. 3. Методи музичного навчання і розвитку відповідно до вікових особливостей. 4. Матеріали порталу «Креативні педагоги України».	Л., Сем., С. р.	Основна 1–9; Допоміжна 1–16	2 л., 6 с. р.		1 тиждень
Тема 2. Історичні етапи розвитку вітчизняної музичної освіти 1. Музично-освітній доробок українських музикантів-педагогів (М.Дилецький, М.	Л., Сем., С. р.	Основна 1–9; Допоміжна 1–16	2 л., 2 сем., 6 с. р.	20	2-3 тиждень

<p>Леонтович, К.Стеценко, М.Лисенко, С.Воробкевич, Ф.Колесса, Д.Кабалевський).</p> <p>2. Основні етапи розвитку музичної освіти в Україні.</p> <p>3. Професійно-методичні підходи освітньої діяльності викладача музичного мистецтва.</p> <p>3. Інтернет-контент: зміст, форми, методи, види музично-освітньої діяльності, їх мистецька і поліхудожня складова.</p> <p>4. Інформатизація освіти — імператив її розвитку.</p>					
<p>Тема 3. Музично-освітні системи та концепції ХХ століття.</p> <p>1. Діяльність видатних музикантів-педагогів світового масштабу, що вплинули на реформування системи загальної та спеціальної музичної освіти.</p> <p>2. Основні сучасні напрями розвитку музичної освіти й педагогіки.</p> <p>3. Модернізація змісту музично-педагогічної освіти в період розбудови вищої школи.</p>	Л., Сем., С. р.	Основна 1–9; Допоміжна 1–16	2 л., 2 сем., 6 с. р.	20	4-5 тиждень
<p>Тема 4. Національна музична освіта в</p>	Л., Сем., С. р.	Основна 1–9;	4 л., 12 с. р.		6-7 тиждень

<p>90-х роках XX – на початку XXI століття.</p> <p>1. Державна освітня політика в умовах глобалізації та євроінтеграції: уроки двадцятип'ятиріччя та оновлення законодавства</p> <p>2. Науково-методологічний та методичний супровід — ключова умова модернізації освіти. .</p> <p>3. Поняття про освітні та навчальні програми з фахових дисциплін музичних вузів України.</p> <p>4. Основні напрями розвитку музичної освіти на початку XXI століття.</p> <p>5. Провідні тенденції розвитку музично-педагогічної освіти в контексті інтеграції до європейського освітнього простору.</p>		<p>Допоміжна 1–16</p>			
<p>Тема 5. Зміст професійно-педагогічної підготовки викладачів мистецьких дисциплін (методична, науково-дослідна, концертно-виконавська та муз.-просвітницька діяльність): світові тенденції та здобутки.</p>	<p>Л., Сем., С. р.</p>	<p>Основна 1–9; Допоміжна 1–16</p>	<p>2 л., 2 сем., 6 с. р.</p>	<p>20</p>	<p>8-9 тиждень</p>

<p>1. Специфіку методичної і науково-дослідної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.</p> <p>2. Критерії оцінки професійної компетентності музиканта – педагога.</p> <p>3. Психологічний супровід системи освіти як чинник особистісного та суспільного розвитку.</p> <p>4. Післядипломна педагогічна освіта – важлива ланка професійного вдосконалення кадрів.</p> <p>5. Дистанційна освіта: виклики та перспективи розвитку.</p>					
<p>Тема 6. Європейська і світова інтеграція в галузі освіти — шлях до підвищення якості освіти.</p> <p>1. Аналіз досвіду художньо-естетичного виховання і навчання за кордоном.</p> <p>1. Основні напрями музичного навчання і виховання молоді в країнах Євросоюзу.</p> <p>2. Музично-освітні традиції Японії і Китаю – минуле і сучасність.</p> <p>3. Специфіка музичних освітньо-</p>	Л., Сем., С.р.	Основна 1–9; Допоміжна 1–16	4 л., 2 сем., 12 с.р.	20	10-12 тиждень

виховних традицій США.					
Тема 7. Академічна доброчесність в галузі сучасної музичної освіти зарубіжжя й України. 1. Поняття і сутність «академічної доброчесності». 2. Академічна доброчесність в українському законодавстві. 3. Академічне письмо та доброчесність. 4. Дотримання академічної доброчесності. 5. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність. 6. Порядок виявлення та встановлення фактів академічної не доброчесності.	Л., Сем., С.р.	Основна 1–9; Допоміжна 1–16	4 л., 2 сем., 12 с.р.	20	13-15 тиждень
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	<p style="text-align: center;">Оцінювання якості знань здобувачів наукового ступеня, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, семінарського (проміжного), підсумкового (семестрового) контролю.</p> <p style="text-align: center;">Розподіл балів, що присвоюються аспірантам</p> <p style="text-align: center;">Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).</p>				
	Оцінка ECTS	Визначення	Університетська шкала	Національна шкала	
				E	Залік
	A	ВІДМІННО	90 – 100 <i>відмінно</i>	*	<i>Зараховано</i>
B	ДУЖЕ ДОБРЕ	80 – 89 <i>добре</i>			

<i>C</i>	ДОБРЕ	70 – 79 <i>добре</i>	
<i>D</i>	ЗАДОВІЛЬНО	60 – 69 <i>задовільно</i>	
<i>E</i>	ДОСТАТНЬО	50 – 59 <i>задовільно</i>	
<i>FX</i>	УМОВНО НЕЗАДОВІЛЬНО	26 – 49 <i>незадовільно</i> З можливістю повторного складання	<i>не зараховано</i>
<i>F</i>	БЕЗУМОВНО НЕЗАДОВІЛЬНО	1 – 25 <i>незадовільно</i> з обов'язковим повторним курсом	

Критерії оцінювання якості знань аспірантів

Оцінка «відмінно» (зараховано) ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь повна, логічно збудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату, аспірант виявляє широку ерудованість стосовно висвітлюваної проблематики;

Оцінка «добре» (зараховано) ставиться при наступних умовах:

1. відповідь з теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті.

Оцінка «задовільно» (зараховано) ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь з теоретичного матеріалу неповна, заснована на окремих уривчастих відомостях, не створює повної картини з даного матеріалу. Понятійний апарат не опрацьований.

Оцінка «незадовільно» (не зараховано) ставиться при наступних умовах:

1. Відповідь з теоретичного матеріалу заснована на окремих уривчастих відомостях. Понятійний апарат не опрацьований.

Вимоги до письмової роботи

Семинарські заняття

У результаті проведення семінарських занять аспіранти повинні

Знати: теоретичний матеріал за темою семінарського заняття і лаконічну відповідь на кожне його питання;

- Теоретичний матеріал та особливості певних

	<p>національних і зарубіжних музично-освітніх моделей;</p> <ul style="list-style-type: none"> - джерельну базу за темою семінарського заняття і цією проблемою в цілому; <p>Вміти: лаконічно висвітлювати суть кожного питання семінару;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивести узагальнення з кожного питання семінару; - використати набуті знання, вміння і навички у науковій, педагогічній і творчій діяльності.
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Позитивна оцінка поточної успішності (сумарного результату проміжної і модульної оцінки за семестр) за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.</p> <p>З дисципліни передбачена така форма звітності, як залік.</p>

7. Політика курсу

Навчальна дисципліна «Актуальні тенденції і методики у музичній освіті: український та світовий досвід» спрямована на узагальнення положень музичної педагогіки як науки; вивчення основних закономірностей і принципів музичної освіти, тенденцій її розвитку в Україні та за кордоном; студіювання методологічних підходів, які доцільно використовувати в освітньому процесі в різнорівневих закладах музичної освіти; удосконалення рівня методичної, виконавської, науково-дослідної і музично-просвітницької діяльності пошукачів наукового ступеня.

8. Рекомендована література

Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Музично-педагогічні системи та концепції ХХ століття : підручник / [Николаї Г.Ю., Черкасов В.Ф. та ін.]; за аг. ред.. канд. пед.. наук, проф. Тайнель Е.З. Вид. 2-ге. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка Харків, 2018.

433 с.

2. Олексюк О.М. Музична педагогіка : навч. посібник. Київ: КНУКіМ, 2006. 188 с.

3. Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін). Київ: Освіта України, 2008. 274 с.

4. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.

5. Рудницька О.П. Педагогіка загальна і мистецька : навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. 360 с.

6. Черкасов В.Ф. Музично-педагогічна освіта на межі двох тисячоліть (1991-2010 рр.) : навч. посібник. Кіровоград: ТОВ «Імекс-ЛТД», 2011. 380 с.

7. Черкасов В.Ф. Становлення і розвиток музично-педагогічної освіти в Україні (1962-1991 рр.) : монографія. Кіровоград: «Імекс-ЛТД», 2008. 376 с.

8. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти : навч. посібник. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. 520 с.

9. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти : навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 472 с.

8.2. Базова (допоміжна)

1. Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство. Ленинград: Музыка, 1974. 336 с.

2. Безбородова Л.А., Алиев Ю.Б. Методика преподавания музыки в общеобразовательных учреждениях : Уч. пособие для студ. муз. фак педвузов. Москва: Академия, 2002. 416 с.

3. Ділецький М. Граматика музыкальная / фотокопія рукопис] 1723 р. Київ: Муз. Україна, 1970.

4. Дмитриева Л.Г., Черноиваненко Н.М. Методика музыкального воспитания в школе : учеб. для студ. сред. пед. учеб. заведений. 3- изд. Москва: Академия, 2000. 240 с.

5. Жак-Далькроз Е. Ритм. Москва: Классика ХХІ, 2001. 298 с.

6. Кирнарская Д.К. Психология музыкальной деятельности. Теория и практика : уч. пособие для студ. /Д.К.Кирнарская, Н.И. Киященко, К.В.Тарасова. Москва: Академия, 2003. 237 с.
7. Методика воспитательной работы : уч. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Л. А. Байкова, Л. К. Гребенкина, О. В. Еремкина и др.; под ред. В. А. Слостенина. Москва: Академия, 2002. 144 с.
8. Музыкальное образование в школе : уч. пособие для студентов муз. фак. и отд. высш. и сред. учеб. заведений / Л. В. Школяр, В. А. Школяр, Е. Д. Критская и др. : под ред. Л. В. Школяр. Москва: Академия, 2001. 232 с.
9. Настольная книга школьного учителя-музыканта. Москва: ВАДДОС, МЮ. 336 с.
10. Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : навч. посіб. Київ: Знання України, 2004. 264 с.
11. Орф К. Система детского музыкального воспитания. Москва, 1971. 238 с.
12. Отич О. Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. Полтава: Інтер Графіка, 2005. 200 с.
13. Падалка Г.М. Музична педагогіка: Курс лекцій з актуальних проблем викладання музичних дисциплін в системі педагогічної освіти За ред. В.Г.Бутенка. Херсон: ХДПІ, 1995. 104 с.
14. Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія музичної освіти» для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» освітнього рівня другого (магістерського), освітньої програми 025.00.01. Київ: Київський університет ім. Б. Грінченка. Інститут мистецтв. 2018, 19 с.
15. Ростовський О.Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки : навч. посібник. Ніжин: Вид-во НДПУ, 2003. 193 с.
16. Рудницька О.П. Світоглядна функція мистецтв. *Мистецтво та освіта*. 2001. №3. С. 10-13.

8.3. Інформаційні ресурси

Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>

Сайт «Педагогічна бібліотека». URL: <http://pedlib.ru/>

Вікіпедія – відкрита інтернет-енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org>

YouTube - потужна відео і фонотека Інтернету. URL: <http://www.youtube.com/>

Розділ «Навчальні посібники» Нотного архіву Бориса Тараканова. URL: <http://notes.tarakanov.net/study.htm>

8.4. Додаткова література

1. Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Т. 12. Психологія творчості / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Київ : Фенікс, 2006—2016. Вип. 1—21.
2. Андрущенко В. П. Освітня політика (огляд порядку денного) / В. П. Андрущенко, В. Л. Савельєв ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ : Леся, 2010. 367 с.
3. Березівська Л. Д. Формування патріотизму як цінності у школярів у творчій спадщині В. О. Сухомлинського і О. А. Захаренка / Л. Д. Березівська // *Педагогічні науки : зб. наук. пр.* / Херсон держ. ун-т. Херсон, 2009. С. 161—168. Бібліогр.: 18 назв.
4. Бех І. Д. Державницьке виховання як суспільно-освітній пріоритет / *Педагогіка і психологія*. Вісн. НАПН України. 2015. № 2. С. 14—17.
5. Бех І. Д. Патріотизм: сучасні ознаки та орієнтири виховання / *Рідна шк.* 2015. № 1/2. С. 3—6.
6. Биков В. Ю. Хмарна комп'ютерно-технологічна платформа відкритої освіти та відповідний розвиток організаційно-технологічної будови ІТ-підрозділів навчальних закладів / *Теорія і практика упр. соц. системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2013. № 1. С. 81—98.
7. Біла книга національної освіти України / за заг. ред. В. Г. Кременя ; [Т. Ф. Алексеєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл та ін.]. Київ : Інформ. системи, 2010. 42 с.
8. Бойко А. Е. Зміст та методи формування комунікативної компетентності вихованців позашкільних навчальних закладів / *Пед. науки: теорія, історія, інновац. технології*. 2014. № 2. С. 363—371.
9. Винницький М. Михайло Винницький: Нова європейська аспірантура має стати двигуном покращення якості української вищої освіти : [бесіда з радником міністра МОН України

- Михайлом Винницьким / спілкувався Максим Короденко] / *Освіта України*. 2016. 25 лип. (№29). С. 10—11.
10. Вітренко Ю. М. Освіта як послуга: економічний аспект / *Педагогіка і психологія*. Вісн. НАПН України. 2015. № 4. С. 50—53.
11. Григор'єва І. Непродумані реформи — шлях до знищення освіти / *Голос України*. 2016. 19 трав. (№91). С. 5.
12. Гриневич Л. Лілія Гриневич: Наша мета — рівний доступ до хорошої освіти по всій Україні / *Освіта*. 2016. 1 серп. (№ 30). С. 4—5.
13. Гудим І. М. Концепція психолого-педагогічного супроводу дітей з глибокими порушеннями зору раннього віку (від 0 до 3-х років) / *Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання : зб. наук. пр.* / за ред. Колупаєвої А. А. Кіровоград, 2013. Вип. 4. С. 32—60.
14. Гуржій А. М. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів / А. М. Гуржій, В. В. Лапінський // *Інформаційні технології в освіті : зб. наук. пр.* / Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2013. № 15. С. 30—37.
15. Гуржій А. М. Створення електронних підручників: проблеми і завдання / *Педагогіка і психологія*. Вісн. НАПН України. 2014. № 2. С. 52—57.
16. Демографічна та соціальна статистика / Освіта [Електронний ресурс] // Ukrstat.org — публікація документів Державної служби статистики України. Текст. дані. Київ, 2016. Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/menu/menu_u/osv.htm (дата звернення: 4.07.16). Назва з екрана.
17. Дослідження якості конкурсного відбору студентів вищих навчальних закладів за результатами зовнішнього незалежного оцінювання : аналіт. матеріали / за ред. В. Ковтунця, С. Ракова. Київ : Нора-Друк, 2015. 160 с.
18. Дошкільна, загальна, середня, позашкільна та професійно-технічна освіта [Електронний ресурс] : інформ. матеріали до підсумкової колегії «Про підсумки розвитку дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти у 2013/2014 навчальному році та завдання на 2014/2015 навчальний рік» // Міністерство освіти і науки України : [офіц. сайт]. Текст. дані. Київ, 2013. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/zbirnyk2014.pdf> (дата звернення: 2.10.14). Назва з екрана.
19. Енциклопедія освіти / АПН ; голов. ред. В. Г. Кремень ; [заст. голов. ред.: О. Я. Савченко, В. П. Андрущенко ; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
20. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система : довід. користувача / М-во освіти і науки України, Нац. «Еразмус+» офіс в Україні ; пер. з англ. за ред. Ю. М. Рашкевича, Ж. В. Галанової. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. 105 с.
21. Євтух М. Б. Акцентуємо на обґрунтуванні методологічних і методичних засад змісту та технологій вищої освіти / Микола Євтух / *Пед. газета*. 2014. Берез. (№3). С. 5.
22. Жилияєв І. Б. Вища освіта України: стан та проблеми / І. Б. Жилияєв, В. В. Ковтунець, М. В. Сьомкін. Київ : Н.-д. ін-т інформатики і права Нац. акад. правових наук України ; Ін-т вищої освіти НАПН України, 2015. 96 с.
23. Завалевський Ю. І. Теоретико-методичні засади формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця : монографія. Чернівці : Букрек, 2014. 414 с.
24. Засенко В. В. Освіта осіб з особливими потребами в Україні: здобутки і проблеми / *Освіта для сучасності = Edukacja dla wspolczesnosci* : зб. наук. пр. : у 2 т. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Комітет пед. наук Пол. акад. наук, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України [та ін.]. Київ, 2015. Т. 2. С. 140—148.
25. Інтелектуальний розвиток дорослих у віртуальному освітньому просторі : монографія / НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка ; за ред. М. Л. Смульсон ; [М. Л. Смульсон, Ю. М. Лотоцька, М. М. Назар та ін.]. Київ : Пед. думка, 2015. 221 с.
26. Касьянов Г. Освітня система України 1990—2014 : аналіт. огляд / Благодійний фонд «Інститут розвитку освіти». Київ : ТАКСОН, 2015. 52 с.

27. Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів : зб. наук. пр. / [за ред. В. Г. Кременя, М. Ф. Дмитриченко, Н. Г. Ничкало ; уклад.: М. В. Артюшина, В. П. Тименко та ін.]. Київ : НТУ, 2015. 768 с.
- 28.. Кравець Ю. І. Методика розроблення професійних стандартів на основі компетентнісного підходу : [метод. рек.] / [Кравець Ю. І.] ; Центр сучас. професій і технологій навчання, Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. Київ, 2015. 13 с.
29. Курбатов С. В. Феномен університету в контексті часових та просторових викликів : монографія. Суми : Університет. кн., 2014. 262 с.
30. Луговий В. І. Університети та академії: фундаментальні інститути світового освітньо-наукового простору / В. І. Луговий, О. М. Слюсаренко, Ж. В. Таланова // Вища освіта України №3 : теорет. та наук.-метод. часопис. (Дод. 1) / [голов. ред. Андрущенко В. П. ; редкол.: Вітренко Ю. та ін.]. Київ, 2015. Темат. вип. : Інтеграція вищої освіти і науки. С .150—159.
31. Науково-методичні основи модернізації освітньої діяльності вищих навчальних закладів післядипломної педагогічної освіти на засадах сучасних технологій : зб. наук. пр. / НАПН України, Ун-т менеджменту освіти ; [редкол.: В. В. Олійник, В. О. Гравіт, С. Ю. Хасіневич]. Київ : УМО НАПН України, 2014. 275 с. : рис., табл. 3. 32. Національна доповідь про стан та перспективи розвитку освіти в Україні / НАПН України ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Пед. думка, 2011. 304 с. До 20-річчя незалежності України.
33. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні : схвалена Президією Академії педагогічних наук України, протокол № 1-7/6-98 від 1.07.2004 р. / *Освіта України*. 2004. 3 груд. (№ 94). С. 6—10.
34. Ничкало Н. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія. / *Неперерв. проф. освіта: теорія і практика*. 2001. Вип. 1. С. 9-22.
35. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні : [монографія] / [кол. авт.: Бугров В., Гожик А., Луговий В. та ін. ; за заг. ред. В. Лугового, С. Калашнікової] ; Ін-т вищ. освіти Нац. акад. пед. наук України. Київ : Пріоритети, 2014. 156 с.
36. Розроблення освітніх програм : метод. рек. / [авт.: В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя] ; Нац. акад. пед. наук України, Нац. Темпус / Еразмус+офіс в Україні. Київ : [Пріоритети], 2014. 119 с.
37. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку : [монографія] / Світлана Сисоева, Ніна Батечко ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : ВД ЕКМО, 2011. 341 с. : рис., табл. 204
38. Чугаєвський В. Соціологія освіти : навч. посіб. / В. Г. Чугаєвський, Л. В. Черній ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т соціології, психології та соц. комунікацій. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. 265 с. : рис., табл.

Викладач кандидат мистецтвознавства, доцент Романюк Леся Богданівна